

Nr 273.

Av herr **Hansson** i Skediga, om ändring av 7 kap. 39 § andra stycket vattenlagen.

Den för många torrlägningsföretag mycket betydelsefulla frågan om rätt att borttaga annan tillhörigt strömfall behandlas i 7 kap. 38 § vattenlagen. I detta lagrum stadgas, att sådan åtgärd ej är tillåten utan att nyttan därav efter avdrag av kostnaden för dess verkställande finnes överstiga skadan och intrånget å annans egendom. Tillskyndas strömfallsägare förlust av tillgodogjord vattenkraft eller av icke tillgodogjord, som uppenbarligen är avsedd för befintlig eller under byggnad varande anläggning, eller av förman som i fråga om vattenhushållning eller vattentillgång tillkommer honom såsom kraftverksägare, skall vid denna jämförelse förlust, skada eller intrång av nämnt slag beräknas två gånger. Ersättning för skada och intrång, som torrlägningsföretag vållar å strömfall, skall enligt 9 kap. 48 § vattenlagen för tillgodogjord vattenkraft och för icke tillgodogjord, som uppenbarligen är avsedd för befintlig eller under byggnad varande anläggning, beräknas till fulla värdet och hälften därutöver. Beträffande annan vattenkraft skall jämlikt 49 § sistnämnda kapitel ersättning betalas med fulla värdet.

En undantagsbestämmelse har givits i 7 kap. 39 § andra stycket vattenlagen, där det stadgas, att om ett företag finnes vara av synnerlig betydelse för jordbruksnäringen eller för orten eller eljest från allmän synpunkt, Konungen må, ändå att hinder mot företaget skulle möta av bestämmelserna i 38 §, efter hemställan av vattendomstolen lämna medgivande till företaget. Sådan hemställan skall enligt 46 § andra stycket göras, om vattendomstolen finner, att ett företag, mot vilket hinder skulle möta, ändock bör komma till stånd.

1942 års torrlägnings-sakkunniga, ur vilkas betänkande ovanstående redogörelse är hämtad, ha framhållit att syftet med nyss nämnda bestämmelse i 7 kap. 39 § vattenlagen torde ha varit att möjliggöra utförandet av företag med betydande social åtnäring. Denna utväg att söka Kungl. Maj:ts medgivande till ett företag hade, såvitt de sakkunniga funnit, ännu icke vid något tillfälle anlåtats.

De anförda reglerna om beräkning av värdet av strömfall i fråga om dels tillåtligheten av ett företag, dels ersättningen för ett utrivet fall medföra ofta stora svårigheter, när det gäller att genomföra en i och för sig önskvärd och nyttig torrläggning. Ehuru omvärdering enligt vad de sakkunniga framhålla

lär kunna ske, om en kraftanläggning försämras eller minskar i betydelse, torde dock i många fall torrläggningar ha hindrats av gamla kraftanläggningar, som en gång kunna ha varit mycket betydelsefulla men numera på grund av utvecklingens gång nästan helt förlorat sitt värde. Undantagsbestämmelsen i 7 kap. 39 § andra stycket synes vara så formulerad, att den knappast i något fall kan tillämpas, vilket väl torde vara orsaken till att ingen vattendomstol hittills försökt sig på att göra en sådan framställning till Kungl. Maj:t, som avses med denna bestämmelse. Att ett företag skall vara av »synnerlig betydelse för jordbruksnäringen» torde innebära, att det måste vara av sådan storleksordning, att det påverkar jordbruksnäringen som sådan i hela landet, vilket såsom lätt inses aldrig kan vara fallet. Uttrycket »av synnerlig betydelse för orten eller eljest från allmän synpunkt» skulle kanske lättare kunna tänkas bli tillämpligt, men även detta villkor torde vara svårt att uppfylla. Om bestämmelsen i stället hade det innehållet, att företaget skulle prövas vara av synnerlig betydelse för jordbruksnäringen i orten eller i övrigt för ortsbefolkningen, kunde man tänka sig, att den bleve tillämplig för betydelsefulla företag av lokal karaktär.

En ändring i nu gällande bestämmelser är tydligen nödvändig, om det skall bli möjligt att övervinna det hinder dylika mindre viktiga vattenfall mången gång lägga i vägen för torrlägningsföretags genomförande.

Med hänvisning till det anförda hemställes därför,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till sådan ändring av 7 kap. 39 § andra stycket vattenlagen, att torrlägningsföretag må kunna genomföras utan hinder av strömfall av mindre betydelse.

Stockholm den 23 januari 1946.

K. E. Hansson
i Skediga.